

Sygn. akt III CZ 31/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Iwona Koper (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa K. P.
przeciwko P. sp. z o.o. w W.
o ochronę własności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 czerwca 2015 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 13 kwietnia 2015 r.,

1) oddała zażalenie,

**2) oddała wniosek adwokata K. F., ustanowionego z urzędu
dla powoda w postępowaniu kasacyjnym, o przyznanie kosztów
pomocy prawnej.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2015 r. odrzucił skargę kasacyjną powoda K. P. od reformatoryjnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 sierpnia 2014 r., zmieniającego wyrok Sądu pierwszej instancji poprzez oddalenie powództwa o nakazanie P. sp. z o.o. z siedzibą w W. usunięcia odcinka gazociągu średniego ciśnienia, posadowionego pod powierzchnią działki nr 1410, stanowiącej własność powoda.

Podstawą odrzucenia skargi było ustalenie, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od kwoty 50.000 zł, tj. ustawowej dolnej granicy, wyznaczającej dopuszczalność skargi kasacyjnej (art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 398² § 1 k.p.c.). Sąd wskazał, że po wyłączeniu pozwu w części dotyczącej żądania zapłaty przedmiotem rozpoznania było jedynie żądanie nakazania, co do którego powód nie oznaczył wprost wartości przedmiotu sporu. Pozwany wnosząc apelację od wyroku uwzględniającego powództwo wartość przedmiotu sporu oznaczył jako 40.000 zł, a powód w piśmie złożonym w postępowaniu drugoinstancyjnym nie tylko jej nie zakwestionował, ale i wskazał, że wartość całej działki o powierzchni 500 m² wynosi 100.000 zł, a część zajęta pod rurociąg zajmuje 110 m².

Orzeczenie to powód zaskarżył zażaleniem (art. 394¹ § 1 k.p.c.), zarzucając, że sądy już na etapie postępowania rozpoznawczego, po wyłączeniu pozwu, powinny go wezwać do wskazania wartości pozostałego przedmiotu sporu (roszczenia negatoryjnego). Ponadto zdaniem skarżącego określenie wartości przedmiotu sporu jest obowiązkiem i uprawnieniem powoda, a w niniejszej sprawie w istocie oznaczył ją pozwany.

Sąd Najwyższy zważył:

Wymogiem formalnym skargi kasacyjnej jest wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398⁴ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.). Prawidłowość wypełnienia tego obowiązku podlega kontroli sądu drugiej instancji i Sądu Najwyższego, które mogą weryfikować prawidłowość wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, nie publ.,

z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, nie publ., z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, Nr 1, poz. 11). Sprawdzenie to jest niezbędne w szczególności wówczas, gdy z okoliczności sprawy wynika, że skarżący w celu obejścia przepisów procesowych dokonał zawyżenia wskazanej wartości, instrumentalnie zmierzając do przekroczenia progu wyznaczającego dopuszczalność skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZ 89/06, nie publ.). Zakres sprawdzenia ogranicza się do badania, czy strona prawidłowo podała wartość tej części przedmiotu sporu, która odpowiada zakresowi zaskarżenia kasacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., V CZ 2/15, nie publ.). Zasadą jest, że wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną nie może przewyższać wartości przedmiotu sporu, ani wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym, a wyjątki od niej dotyczą rozszerzenia powództwa oraz zasądzenia ponad żądanie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2002 r., II UZ 11/02, OSNP-wkł. 2002, nr 17, poz. 7).

Zarzuty zażalenia są bezzasadne. Wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną została ustalona prawidłowo z odwołaniem do wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym, której powód wcześniej nie zakwestionował. Okolicznością pozbawioną znaczenia procesowego jest, że w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji nie wezwano powoda do oznaczenia tej wartości w odniesieniu do powództwa objętego dalszym rozpoznaniem. Wywody zażalenia w zakresie dotyczącym sposobu obliczania wartości przedmiotu sporu mają charakter polemiczny i na tym etapie postępowania są bezprzedmiotowe.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

Wniosek pełnomocnika ustanowionego z urzędu dla powoda o zasądzenie wynagrodzenia za udzielenie pomocy prawnej podlega oddaleniu, gdyż nie zawiera przewidzianego w § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013,

poz. 461 ze zm.) oświadczenia pełnomocnika, że nie zostały one zapłacone w całości lub w części przez zastępowanego.